

Asia: VN/25768/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi liikennepalvelulain taksiliikennettä koskevia säännöksiä. Muutosten ensisijaisena tavoitteena on esityksen mukaan luottamuksen ja turvallisuuden parantaminen. ”Tavoitteena on myös nostaa alan arvostusta, kun asiakkaat voivat luottaa taksinkuljettajien ammattitaitoon, taksimatkojen turvallisuuteen ja kuljettajien kykyyn huolehtia erilaisten asiakkaiden tarpeista.” (s. 36)

Esityksen keskiössä on edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi palauttaa taksinkuljettajan koulutuksen suorittaminen taksinkuljettajan ajoluvan saamisen edellytykseksi, joka poistettiin lainsäädännöstä 1.7.2018. Koulutuksen kesto olisi vähintään 21 tuntia ja sen tulisi sisältää opetusta matkustajien avustamisesta ja turvallisuudesta huolehtimisesta, eri matkustajaryhmien erityistarpeista, taksipalvelujen asiakaspalvelutilanteista, kuljettajien oikeuksista ja velvollisuuksista sekä kuljetusten ja liikenteen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä.

Logistiikan työelämätoimikunta kannattaa esitystä lisätä liikennepalvelulain 25 §:n 2 momentin 3 kohtaan uudeksi taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytykseksi taksinkuljettajan koulutuksen suorittaminen.

Koulutusvaatimuksilla voitaisiin esityksen mukaan ”varmistaa, että jokainen kuljettaja on saanut samat tiedot ja omaa ne perustaidot, jota taksinkuljettajana tarvitaan. Näin ollen koulutusvaatimusten tarkoituksena on edistää myös liikenneturvallisuutta. Koulutuksen tarkoituksena on lisäksi vaikuttaa asiakaskokemukseen, ja siten alan arvostukseen sekä luottamukseen. Luottamuksen palauttamisella tavoitellaan myös taksinkuljettajan ammatin houkuttelevuuden lisäämistä.” (s. 37)

Ottaen huomioon edellä mainitut hallituksen esitysluonnoksen päätavoitteet sekä koulutuksen ja osaamisen tärkeyden korostamisen on erittäin kummallista, että samaan aikaan, samaan esitysluonnokseen perustuen opetus- ja kulttuuriministeriö toimeenpanijanaan Opetushallitus on poistamassa logistiikan perustutkinnosta Taksiliikenteen kuljettajana työskentely -tutkinnon osan ja että esitysluonnoksessa liikenne- ja viestintäministeriö estää taksikuljettajan koulutuksen toteuttamisen ammatillisessa tutkintojärjestelmässä.

Logistiikan perustutkinto sisältää Taksiliikenteen kuljettajana työskentely -tutkinnon osan. Kyseinen tutkinnon osa on löytynyt logistiikan perustutkinnosta myös aiempien tutkinnon perusteiden aikana aina vuodesta 2007 alkaen nimellä Taksikuljetukset (aiemmin Taksiliikenne). Logistiikan työelämätoimikunta on osallistunut ja ollut mukana ammatillisesta koulutuksesta annetun lainsäädännön mukaisesti logistiikan perustutkinnon perusteiden valmistelutyössä ja pitää suunniteltua toimenpidettä koko logistiikka-alaa haittaavana.

Taksiala työllistää Suomessa vakituisesti arviolta 20 000 henkilöä. Voimassa olevia taksinkuljettajien ajolupia oli vuoden 2023 lopussa noin 40 000 kappaletta. Uusia taksinkuljettajien ajolupia myönnettiin vuosien 2021–2024 aikana noin 3 500 kappaletta vuodessa. Samoina vuosina hyväksyttiin vuodessa noin 5 400 kuorma-auton kuljettajien perustason ammattipätevyyttä ja noin 860 linja-auton kuljettajien perustason ammattipätevyyttä. Olisi varsin eriskummallinen tilanne, että yhtä isoa maantiekuljetusalan suoritealaa kohdeltaisiin ammatillisessa tutkintojärjestelmässä eri tavalla poistamalla tutkinnon perusteista työelämän edellyttämän osaamisen sisältävä, taksinkuljettajia koskeva ainoa oma ammatillinen tutkinnon osa.

Tutkinnon osan poistamisella olisi vaikutuksia taksinkuljettajien saatavuuteen sekä työllisyyden edistämiseen. Koska useissa tavara- ja henkilöliikenteen yrityksissä on nykyisin myös taksiliikennettä ja ammattikuljettajat työskentelevät sen myötä useammilla liikenteen suoritealoilla, muutos heikentäisi koko maantiekuljetusalan kuljettajien saatavuutta. Nykyinen järjestelmä on tukenut uuden työvoiman saamista taksialalle sekä lisännyt alalle tulevien ja alalla olevien taksinkuljettajien koulutusta ja osaamista. Oppiminen ja osaamisen hankkiminen on tapahtunut työelämässä ja osaamisen osoittaminen pääsääntöisesti aidoissa työelämän tilanteissa.

Logistiikan perustutkinnon Taksiliikenteen kuljettajana työskentely -tutkinnon osan suorittaminen on lisännyt työelämän mukaan taksinkuljettajien osaamista, ja osaaminen on voitu osoittaa opetus- ja kulttuuriministeriön koulutusluvalla toimivan koulutuksen järjestäjän virkavastuulla antamalla todistuksella. Tämä on myös omalta osaltaan lisännyt koulutuksen arvostusta ja luotettavuutta.

Taksikuljetukset ja Taksiliikenteen kuljettajana työskentely -tutkinnon osia on suoritettu vuosina 2018–2024 yhteensä 576 kappaletta. Suoritukset kattavat maantieteellisesti koko Suomen 34 eri koulutuksen järjestäjän kautta. (Lähde: Vipunen)

Esitysluonnoksen vaihtoehtoisissa toteuttamistavoissa on mainittu sivulla 64: ”Ehdotettujen Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymien taksinkuljettajien koulutusorganisaatioiden järjestämien koulutusten lisäksi voitaisiin säätää, että taksinkuljettajan koulutuksen tai koulutuksen ja kokeen tuottavan pätevyyden voisi saada myös ammatillisen koulutuksen kautta logistiikan perustutkinnon perusteisiin kuuluvan taksiliikenteen kuljettajana työskentelyyn tähtäävän tutkinnon osan suorittamisella. Kahden koulutuspolun avaaminen johtaisi käytännössä tilanteeseen, jossa Suomessa järjestettäisiin sekä maksuttomia että maksullisia taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksen täyttäviä koulutuksia. Koska taksinkuljettajan koulutuksesta säädetään kansallisesti, perusvalmistelussa on alalle hakeutuvien henkilöiden yhdenvertaisuuden ja yritysten kilpailuneutraaliuden näkökulmasta pidetty tarkoituksenmukaisena, että lakisääteistä taksinkuljettajan koulutusta järjestäisivät vain Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymät koulutusorganisaatiot.”

Logistiikan työelämätoimikunta katsoo, ettei kahden koulutuspolun kieltämiselle ole perusteita, sillä ne toimivat jo nykyisin erittäin hyvin. Logistiikan perustutkinnon sisältämät taksinkuljettajan ajolupa sekä kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyys ovat lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä harjoittaa kuljettajan ammattia. Niissä osaamisen hankkimiseen vaaditaan ammatillisen koulutuksen lainsäädännön ulkopuolelta tulevilla säädöksissä määrättyä pakollista koulutusta ja ulkopuolisen määrittelemiä kokeita. Ne eivät ole kuitenkaan ainoita tämänkaltaisia poikkeuksia ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmässä. Logistiikan perustutkinnossa samaan kategoriaan menevät ajo-oikeuden suorittaminen eli ajokorttikoulutukset ja -koe sekä ADR-ajoluvan suorittaminen eli vaarallisten aineiden kuljettajakoulutus ja -koe.

Logistiikan perustutkinto ei ole myöskään ainoa ammatillinen tutkinto, joka sisältää ammatinharjoittamisen edellytykseksi muualla lainsäädännössä asetetun pakollisen koulutuksen ja kokeen suorittamisen. Niitä löytyy muun muassa lentokoneasennuksen perustutkinnosta ja merenkulkualan perustutkinnosta. Mikäli kaikkien ammatillisten tutkintojen ja tutkinnon osien osalta toimittaisiin samoin, kaikkien tutkintojen perusteista pitäisi poistaa kilpailuneutraaliuden perusteella kaikki edellä mainitut koulutukset ja kokeet. Tämä johtaisi siihen, että kyseisten tutkintojen suorittaja ei voisi työllistyä opiskelemalleen alalle eikä harjoittaa tutkinnon ammattia, koska häneltä puuttuisi lainsäädännössä asetettu ammatinharjoittamisen pakollinen edellytys.

Koulutusmarkkinat ovat jakaantuneet monella alalla jo nyt maksuttomiin ja maksullisiin koulutuksiin, eikä sen osalta tilanne muuttuisi yhden alan perustutkinnon yhden tutkinnon osan poistamisella. Logistiikka-alalla on jo tällä hetkellä useita maksullisen ajokortti- ja ammattipätevyyskoulutuksen tarjoajia. Ammatillisen koulutuksen tarkoitus on nimenomaan edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Se, että ammatillisen koulutuksen opiskelijan pitäisi maksaa itse koulutus työllistyäkseen taksinkuljettajaksi, ei olisi yhdenvertaista. Esimerkiksi matala sosioekonominen asema voisi olla esteenä taksinkuljettajaksi kouluttautumiselle ja asettaisi taksiliikennealan opiskelijat eriarvoiseen asemaan muiden alojen ammatillisten opiskelijoiden kanssa. On huomattava, että Taksiliikenteen kuljettajana työskentely -tutkinnon osaa ja sitä edeltäneitä eivät ole suorittaneet vain jatkuvan haun opiskelijat vaan myös yhteishaun opiskelijat.

Taksikuljetuksia koskeva tutkinnon osa on ollut logistiikan perustutkinnossa vuodesta 2007 alkaen eli myös aikana, jolloin taksinkuljettajan koulutuksen suorittaminen oli kokeen ohella edellisen kerran ajoluvan saamisen edellytyksenä 1.1.2010 – 30.6.2018. Meillä on siis ollut taksinkuljettajan koulutuksessa kaksi koulutuspolkua jo aiemmin ja ne ovat toimineet yhdessä erittäin hyvin, toisiaan täydentäen. Sama kahden koulutuspolun ja kahden (tai jopa kolmen) toimivaltaisen viranomaisen järjestelmä on ollut kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyyden osalta vuodesta 2007 alkaen (liikennepalvelulaki 193 §) ja järjestelmä on toiminut ja toimii erittäin hyvin.

Logistiikan työelämätoimikunta esittää, että taksinkuljettajan pätevyyden voisi saada myös ammatillisen koulutuksen kautta logistiikan perustutkinnon Taksiliikenteen kuljettajana työskentely - tutkinnon osan suorittamisella ja että opetus- ja kulttuuriministeriön koulutusluvalla toimivat koulutuksen järjestäjät katsottaisiin taksiliikenteen koulutuksen koulutusorganisaatioiksi.

Huomionne esityksen nykytilan arviointia koskevasta luvusta 2

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Huomionne taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Ollas Minna
Opetushallitus - Logistiikan työelämätoimikunta